

Yazma İhtiyacı

Öğretmen Kitapları Dizisi 12

Yazma İhtiyacı

Deniz KAİM, Deniz ŞANLI, Hüsniye YILDIRIM, Mehmet AKGÜL,
Nermin AKSAKAL AKGÜL, Nilgün ÇİFTARSLAN, Özlem
KARTAL, Özlem ÖĞÜT, Reyhan ATEŞ, Sevil SÜÜLKER

Kapak Tasarımı

Dr. Enes BAŞAK

Mizanpaj

Fatih KIRMIZIGÖZ

Editör

Esmâ Nur Ayşe ÇELİK BAŞAK

1. Basım, Ekim 2023

ISBN

9786051846651

Yayınevi

SAGE Yayıncılık Rek.Mat.San.Tic.Ltd.Şti.

Kazım Karabekir Caddesi, Uğurlu İş Merkezi No: 97/24

İskitler - Ankara

Tel: 444 9 296

Sertifika No: 47603

Ankara/TÜRKİYE

Baskı

BİZİM DİJİTAL MATBAACILIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

Serhat Mahallesi, Uzuncağı Caddesi, 1128.Sok. No:6

Ostim/ANKARA

Tel: 444 9 296

Matbaa Sertifika No: 41356

Ankara/TÜRKİYE

bilgi@bizimdijital.com

www.kitapbastir.com

www.bizimajans.com

**Kitapta yer alan yazı ve şiirlerin sorumluluğu yazarına aittir.
Kaynak gösterilmeden yazı ve şiirlerin paylaşılması yasaktır.
Her bir yazarımız elindeki kitapların tüm haklarına sahiptir.
Tüm eserlerin telif hakkı yazarına aittir. Yayınevi, eserlerin
telifini, yazarların yazılı izni olmadan sahiplenemez.**

İÇİNDEKİLER

<i>Deniz KAİM</i>	5
<i>Deniz ŞANLI</i>	12
<i>Hüsniye YILDIRIM</i>	18
<i>Mehmet AKGÜL</i>	22
<i>Nermin AKSAKAL AKGÜL</i>	27
<i>Nilgün ÇİFTARSLAN</i>	30
<i>Özlem KARTAL</i>	35
<i>Özlem ÖĞÜT</i>	42
<i>Reyhan ATEŞ</i>	48
<i>Sevil SÜÜLKER</i>	52

Tarih boyunca insanlar bir eser bırakma çabasında bulundular.

Bu çabalar içerisinde yazmak, eser bırakmanın her zaman en kalıcı yollarından biri oldu.

Ve eğer geleceğe bir miras bırakılacaksa, bu mirası bırakmayı en çok öğretmenler hak etmektedir.

“Yazma İhtiyacı”, geleceğimizin teminatı değerli öğretmenlerimizin en önemli miraslarından biri olarak edebiyat dünyasında yerini alacaktır...

ODANI NASIL DÜZENLEMEK İSTERSİN?

Deniz KAIM

Yüzyıllar boyunca insanlar seslere ve ses birleşimlerine değişik anlamlar yüklemişlerdir. Bir dilin en küçük yapı taşı sesler ve harfler olsa da asıl iletişimi sağlayan bunların birleşiminden çıkan adına kelime dediğimiz anlamlı seslendirmelerdir. Beynin ilk bakışta anlam veremediği harfler ve seslerin anlam yüklü bileşenlere dönüştürülmesiyle dilin kullanılmasındaki en temel yapı taşı olan kelimeleri karşımıza çıkarıyor. Ancak kelimeleri duymaktan ziyade onları anlayıp kalıcı hafızada yer etmesini sağlamak gerekir. Kalıcı öğrenme için yeni kelime öğrenme sürecinde beynin geçici hafızası olan ön bellekte (kısa süreli bellek) depoladığı ezberleme işleminden ziyade kelimeleri yaşamımız ile bağlantı kurup anlamlandırarak ve bu yolla (kalıcı olan) uzun süreli belleğimize depolayarak öğrenmek en doğrusudur.

Beyin temelli öğrenme, bilgiler arasında bağlantı kurularak, bilgiler günlük yaşam ile ilişkilendirilerek ve çeşitli sorular yoluyla üst düzey öğrenme sağlanarak uygulanır ve öğrenci merkezli bir öğrenme modelidir. Bu noktada ise her bireyin yaşantısı farklı olduğu için anlamlandırma teknikleri de her bireye özel ve her bireyin gereksinimlerini karşılayacak derecede olmalı. Yalnız bu teknikler beynin çalışma prensibine uygun olmalı ki hafızaya atılan kelime karıştırılmadan rahatlıkla tekrar hatırlanabilsin.

Eğer odanızı düzgün; gruplandırarak, şekillendirerek vb. yollarla size ait belli bir düzende toparlarsanız, aradığınız bir şeyin yerini hatırlamanız ve bulmanız daha kolay olacaktır. Eğer eşyalarınızı rastgele odanızda bir yerlere koyar ya da atarsanız belli ya da uzun müddet sonra onları bulmanız ya da nereye koyduğunuzu hatırlamanız zorlaşacaktır. İşte beyniniz sizden, kendine verilen bilgileri daha kolay hatırlanması, silinmemesi ve daha çabuk

bulunması için kalıcı beleğe daha düzgün koymanızı istiyor. Peki siz odanızı nasıl düzenliyorsunuz? Zihinde farklı ve çok sayıda şemalar oluşturulmuşsa, yeni bir bilginin hatırlanması o derece hızlı ve kolay olur. “Bilgi, uzun süreli bellekte yok olmaz ancak unutulabilir. Şema kuramına göre yeni bilgi iyi gelişmiş, uygun bir şema içerisine yerleştirildiği takdirde hatırlanması daha kolay olur. Uygun olmayan bir şema içerisine yerleştirilmiş bilgiyi arayıp bulmak çok zordur” (Alıntı: Senemoğlu, 2007: 284). İşte bu yüzden dil öğrenme sürecinde kişilerin, yaşantuları yoluyla kendine has ve zengin şemalara sahip olmaları önemlidir.

Öğretmenlik hayatım boyunca beyin temelli öğrenme metodunu ana yöntem kabul ederek ve var olan birtakım teknikler üzerinden uyarlama yolu ile “Kelime Anlamlandırma Metot ve Teknikleri” adını verdiğim bir dil öğrenme metodu geliştirim. Aşağıda bu metoda ve metoda temel oluşturan kuramsal yapıya uygulama ve örnekler ile göz gezdirelim.

BEYİN TEMELLİ KELİME ÖĞRENME METODU

Kelime Anlamlandırma Metodu

a) Kelimeyi Tanıma b) Kelimeyi Anlamlandırma Teknikleri

A) Kelimeyi Tanıma:

-İlk olarak öğrenilmek istenen bir İngilizce kelimeye 3-5 saniye bakarak göz hafızamıza alıyoruz. Yeterli zaman ve imkân var ise 3 kere de yazı ile kelimeyi yazıyoruz.

Örnek: tent – tent – tent, knee – knee – knee

-Sonra kelimenin mümkünse anlamına bakmadan okunuşunu (telaffuzunu) baskı sözlük ya da online olan Sezlisozluk.com, tureng.com vb. bir sözlükten dinliyoruz ve işitsel hafızamıza alıyoruz. Duyduğumuz okunuşu müsait isek dışımızdan, değil isek

içimizden 3 kere tekrarlıyoruz. Hatta duyduğumuz telaffuzu yazıya da dökmemiz daha iyi olur.

Örnek: knee – knee – knee (nii) , box – box – box (baks)

-Daha sonra yine yukarıda bahsi geçen sözlüklerimizden kelimenin anlamına ya da anlamlarına bakıyoruz.

Örnek: Achieve – achive – achieve (açıv-f) 1. Elde etmek, 2. Başarmak, üstesinden gelmek 3. Ulaşmak, erişmek

-Anlamına baktığımız kelimeyi, aşağıda yazılı olan kelime anlamlandırma tekniklerinden bir veya birkaç tanesini kullanarak hafızamızda yer edinmesini sağlıyoruz.

Bir kelime ile tanışmak yeni biri ile tanışmak gibidir. Nasıl bir kişi ile tanışırken önce onun görüntüsüne bakıyor, daha sonra sesini duyuyor ve ardından ismini öğrenip el sıkışıyor isek, kelime öğrenmede de birçok duyu organımız devreye girmektedir. Yalnız yeni tanıştığımız bir kişinin adını duymak o kişiyi tanıdığımız ya da daha sonradan gördüğümüzde tekrar görüntüsünü hatırlasak dahi ismini hatırlayacağımız anlamına gelmez. Bunun için o kişi ile biraz vakit geçirip hakkında daha detaylı şeyler bilmemiz ve ortak duygularda birleşmemiz gerekir. İşte kelimelerle de tanıştıktan sonra ileri bir tarihte onları hatırlamak ve beynimizde kalıcı hale getirmek için birlikte vakit geçirip hayatımızda onları anlamlı kılmamız gerekiyor. Bu süreç biraz zaman alabilir ama unutmayın ki baki dostluklar uzun sohbetler ve birlikte olduğunuz güzel anılardan geçer. Haydi tanıştığımız kelimeler ile güzel vakit geçirelim!

B) Kelime Anlamlandırma Teknikleri:

1. Cümle Kurma ve Cümle Kurma Kuralları:

-Cümlemiz **gerçek** olacak. Hayatımızdan, çevremizden ve genel yargılardan olabilir. (Beynimizde kendimizden örüntü ve bağlantı oluşturmadığımız cümleler unutulmaya mahkûmdur. Bu yüzden cümleler günlük yaşantımızla bağlantılı olmalıdır.)

- Cümlemiz **karakteristik** olacak. Cümle içinde olabildiği kadar yer, zaman, nesne, sıfat, kişi vb. öğelere yer verilecek. (Cümle içinde kullandığımız yeri, kişiyi, nesneyi ve benzerlerini daha sonradan kendi yaşamımızda gördükçe yine cümlemiz ve öğrendiğimiz kelime aklımıza gelecektir. Böylece kelimemizi tekrar edip pekiştirme imkânımız olacaktır).

-Yalnız cümle içinde **zamir** (o, şu, onlar vb) ögesine **yer verilmeyecek**. (Daha sonradan hatırlanması ve tekrar edilmesi için kişinin kim olduğunun belli olması gerekir. Özneler ve nesnelere yerine isimlerin olduğu gibi yazılması daha uygundur).

-İsteğe bağlı olarak (yabancı dile yeterince hâkim olana kadar) cümle **Türkçe** kurulabilir; ancak öğrenilen yeni kelime her hâlükârda **İngilizce** yazılıp **altı** çizilecek.

Örnek: - neşeli – aramak – çakmak ve incinmek

(Hayatımızdan) Hafta sonu büyük teyzem Nihal ile gittiğim lunaparkta çok cheerful biriydim.

(çevremizden) Babam geçen hafta Pazartesi günü evde iken beni WhatsApp'tan call'du.

(genel) Fenerbahçe Ülker Stadyumu'nda 19 Nisan 2018 tarihinde oynanan Ziraat Türkiye Kupası maçı Fenerbahçe-Beşiktaş maçında Şenol Güneş'in kafasına lighter atıldı ve kafası injure'du.

2. Eş Anlam ve Zıt Anlam:

-Eğer bir cümlenin eş ya da zıttı var ise ikisinin beraber hafızaya alınmasında büyük yarar var. Bir taşa iki kuş vurmak işte buna denir.

Örnek: short X tall, expensive X cheap, east X west

ugly X beautiful, handsome X big, enormous X huge

3. Şekil Çizme:

-Şekil ile bağlantı kurabileceğimiz kelimeleri, kelimedenden ayrı şekilde çizerek yapılan anlamlandırma tekniğidir.

Örnek: circle: gift = present:

4. Kelimenin Harfinden Yola Çıkararak Anlamlandırma:

-Kelimedeki geçen harf veya harflerden yola çıkarak anlamlandırmaktır.

-Kelime ya da harfler üzerinde ufak değişik çizimler yaparak anlamlandırmaktır.

Örnek: - **dream** =>dr- (Bir çocuk, doktor olmayı hayal ettiği için dr-harflerinden yola çıkmıştır.)

- **cook:** c   k

-**look:** l   k

5. Direk (Şişşak) Anlamlandırma:

-Kelimenin anlamına baktığımız o anda aklımıza ilk gelen kişi, nesne, şekil, yer vb. şeyler ile bağlantı kurarak anlamlandırma yapılmaktadır. Aklımıza ilk gelen şey kelimenin yanına yazılabilir. Genellikle cümle kurmadığımız ya da o an için çizim yapamadığımız veya not tutarken yapılması gereken hızlı anlamlandırma tekniğidir.

Örnek: Speed (hızlı): Speedy Gonzales /Road Runner

Blonde (sarışın): Seda Sayan

Curyl (kıvırcık): Bade (Kıvırcık saçlı arkadaşım)

6. Pinleme Yöntemi: (Hayali ve Gerçek Pinleme)

a) Gerçek Pinleme (Post it ya da yapışkanlı kâğıt ile)

-Kelimenizi post it ya da yapışkanlı kâğıda yazarak **ilgili olan** yere yapıştırıyoruz ve o ilgili yerde mümkünse belli saat ve gün (ne kadar uzun olabilirse) kalmasını sağlıyoruz.

-Kelimenizin yanına Türkçe'sini yazmıyoruz. Eğer anlamını çok karıştırıyorsanız kağıdımızın arka kısmına yazabilirsiniz ve çevirip okursunuz.

Örnek: ev eşyaları üstüne, meyve sebze üstüne, spor salonunda aletlerin üstüne, ofiste iş yerinde, her yere 😊

b) Hayali Pinleme – Köşeleme – Ödünç Bırakma

-Tek kelime içinde geçerli olan bu teknik daha çok kelime grupları ya da birden fazla kelimeyi aklımızda tutmamız için kullanılır.

-Kelimelerimizi ilgili yer olsun olmasın ama sizin ilişkilendirdiğiniz ve orada olduğunu varsaydığınız bir yere, orayı her gördüğümüz zaman ya da istediğiniz zaman geri oradan almak şartı ile hayali olarak zihninizde oraya koyma tekniğidir.

Örnek: Evdesiniz ve bazı kelimeleri anlamlandıramadınız diyelim. Onları şekline, cinsine, yapısına göre grup haline getiriniz. Her bir grubu evinizin tavanındaki bir köşeye hayali olarak yerleştiriniz ve onun orada olduğunu hayal ederek tekrar ediniz. İsteddiğiniz zaman onu oradan alabilirsiniz.

7. Vücutumuz ile Anlamlandırma:

a) Drama, tiyatro ve canlandırma şeklinde mimik, jest, vücutumuz ve uzuvlarımız ile anlamlandıracağımız kelimeyi hatırlatıcı beden hareketleri yapma tekniğidir. (Bu tekniği uygularken tek başınıza ayna karşısına da geçebilirsiniz)

Örnek: in, on, under, over, between / run, walk, jump gibi kelimeleri vücutumuz ve uzuvları ile canlandırıyoruz

Örnek 2: Arkadaşlarınız ile kelime oyunu oynarken sessiz sinema gibi sadece vücutunuz ile yaptığımız hareketler ile öğrendiğimiz kelimeyi aktarmak ve onlardan tahmin etmesini isteme ile yapılabilen bir tekniktir.

8. Müzik ve Melodi ile Kelime Anlamlandırma:

a) **Kelime Grupları:** Belirli kelime ve kelime gruplarını bir müziğin belli bölümünü alarak ağızda pelesenk yapacak şekilde tekrarlama

Örnek: go, went, gone / in, at, on

b) **Konu Bazlı Çoklu Kelime Anlamlandırma:** Belli bir (ana) konu ile ilişkili olan birçok kelimenin kendi bestelediğimiz ya da bildiğimiz, beğendiğimiz bir müziğin sözlerinin arasına koyarak ya da tamamen ayrı sözler yazarak müziğin melodisine göre uydurma tekniğidir.

9. Hikâye ve Metin Yazma Tekniği- Konu Bazlı Çoklu Kelime:

Beli bir (ana) konu hakkında en az 7 en fazla 15/20 kelimeyi kendi yazacağımız bir hikâye ve kompozisyon içinde kullanma.

-Kompozisyonu ister Türkçe isterseniz basit bir İngilizce ile yazabilirsiniz. Unutmayın ki kompozisyonda öğrenmeye çalıştığımız kelimelerin altını çiziyoruz.

-Eğer Türkçe yazıyorsak öğrendiğimiz kelimeleri kesinlikle İngilizce olarak yazıyoruz.

Örnek olarak: Bugün marketten süt **buy**'maya gittim.

- Cümle kurma tekniğindeki gibi hikâyenin gerçek olmasına gerek yok, tamamen sizin hayal gücünüze kalmış.

Tekniklerimiz görüldüğü gibi örnekler ve uygulama alanları değiştirilerek 7'den 77'ye kelime öğrenmek isteyen her yaşa uyarlanabilen, kişilerin kendi hayatı içinde geliştireceği, ekleme yapacağı; modüler yolla, illa masa başında öğrenmesine gerek kalmadan bir sözlük (uygulaması), bir kalem, bir kâğıt ile gezici (mobil) olarak uygulayabileceği teknikler içeren bir metottur. Daha birçok teknik var fakat burada en temel olanlarına değindim. İsterseniz siz kendi tekniklerinizi kendiniz yaratabilirsiniz. Buradaki asıl amacımız, öğreneceğimiz yeni kelimeleri hayatımızla ilişkilendirerek kullanımda bulunmaktır. O zaman sıra sizde!

Kaynakça

Senemoğlu, N. (2007). Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya (20. Baskı). Ankara: Pegem Akademi